

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Баянхонгор аймгийн Сум дундын Ойн ангийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: БНА-2024/172/НА- СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Баянхонгор хот 2024 оны 02 дугаар сарын 06-ны өдөр	Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын Дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Мөнхбат Утас: 70442584 Цахим хаяг: munkhbatb@audit.gov.mn Ахлах аудитор М.Алтантуяа Утас: 70442424 Цахим хаяг: altantuayam@audit.gov.mn Ахлах аудитор Б.Должмаа Утас: 88110538 Цахим хаяг: doljmaab@audit.gov.mn
--	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт /Баталгаажсан хувийг оруулах/

**БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

310 дугаар байр, Лувсанданзанжанцангийн
өргөн чөлөө 3 дугаар гудамж, Номгон 1 дүгээр баг,
Баянхонгор сум, Баянхонгор аймаг, 64101
Утас: (976) 70442584

Цахим шуудан: procurement_bayankhongor@audit.gov.mn

2024.02.06 № 2/02
танай _____ -ны № _____ -т

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Баянхонгор аймгийн Сум дундын ойн ангийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Баянхонгор аймгийн Сум дундын ойн ангийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно. Үүнд:

- Санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн зөрчлийн дүн нь гүйцэтгэлийн үе шатанд тооцсон материаллаг байдлын дүнгээс хэтэрсэн;
- Байгууллагын даргаар ажиллаж байсан П.Уртнасан 3,840,000 төгрөгийн 4 тонн улаан хивгийг эргэн төлөхөөр авсан байхад санхүүгийн тайланд авлагаар бүртгээгүй, бараа материалын үлдэгдлээр тайлагнасан;
- Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар санхүүгийн тайланд бүртгэлтэй "Хонгор шинэ агро" ОНӨААТҮГ-тай холбоотой 73,699,500 төгрөгийн авлагыг барагдуулах талаар анхаарч авч үзэх талаар санхүүгийн тайланд дурдсан байхад тус байгууллагаас ямар нэгэн арга хэмжээ авч ажиллаагүй байна.

Дээрх зөрчлүүд нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дахь "Энэ хуулийн 5.1.3-т заасан санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх зарчмыг дараах байдлаар хэрэгжүүлнэ: төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно", 13.4 дэх "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна", 14 дүгээр зүйлийн 14.4.2 дахь "Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ: бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага", 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 дахь "Ерөнхий нягтлан бодогч дараах үүрэг хүлээнэ: дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах" гэсэн заалтууд болон УСНББОУС 17 болон Оршин байх, Тохилдсон байх, Иж бүрэн байх, Үнэн зөв байдал гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

5020053

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллага үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулахтай холбоотой тодорхой бус байдал үүсээгүй, 2023 онд 71703 (Ойжуулалт) хөтөлбөрийн 2 арга хэмжээний зардалд 152,859.3 мянган төгрөгийн санхүүжилт батлагдсаныг бүрэн авч, туслах ажиллагааны орлогын төлөвлөгөөг бүрэн биелүүлэн 5,000.0 мянган төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Дуслын усалгааны системийг хүлэмж бүрд байршуулж агч, монос, гүйлс, жигд, хайлаас гэсэн 5 төрлийн модны үрийг 4 хүлэмжид стандартын дагуу суваглан тариалсан бөгөөд 5 дугаар сард мод үржүүлгийн газарт 4.3 га газар 48,000 ширхэг харандаан суулгац суулгасан, сувгийн усалгааг 2.6 га талбайд тарилт хийж гүйцэтгэсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Баянхонгор аймгийн Сум дундын Ойн ангийн 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 3 бүлгийн хүрээнд 21 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр тусган хэрэгжүүлэн, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлтийг 100 хувьтай тайлагнаж, аймгийн ЗДТГ-ын Хөрөнгө оруулалт хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн хэлтэст хүргүүлсэн, үнэлгээ хийгдээгүй байна.

Баянхонгор аймгийн Сум дундын Ойн ангийн 2023 оны санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй, аудитад ажил гүйлгээг түүврийн аргыг ашиглан гүйцэтгэсэн болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

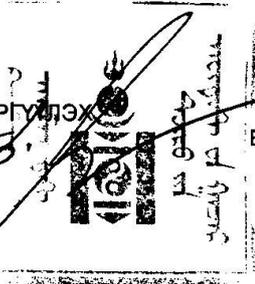
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ

Хоёр: Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан (төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	448,506,072.88	745,611,660.00
33	АВЛАГА	94,567,692.88	76,814,500.00
33500	Бусад авлага	94,567,692.88	76,814,500.00
33510	Байгууллагаас авах авлага	20,868,192.88	3,115,000.00
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	73,699,500.00	73,699,500.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	353,938,380.00	668,797,160.00
35400	Хангамжийн материал	353,938,380.00	668,797,160.00
35410	Бичиг хэргийн материал	926,600.00	2,440,500.00
35420	Аж ахуйн материал	8,057,400.00	8,057,400.00
35470	Бусад хангамжийн материал	344,954,380.00	658,299,260.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	505,295,149.39	445,360,480.39
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	505,295,149.39	445,360,480.39
39200	Биет хөрөнгө	433,164,349.39	373,229,680.39
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	91,391,450.00	91,391,450.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-11,471,656.90	-17,697,346.78
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	340,024,914.30	340,024,914.30
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-62,171,525.55	-104,875,677.99
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	35,259,486.00	35,259,486.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-14,856,236.48	-20,160,636.44
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	1,793,459.00	1,793,459.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-695,959.02	-1,059,292.38
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	54,779,933.60	54,779,933.60
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-889,515.56	-6,226,608.92
39300	Биет бус хөрөнгө	72,130,800.00	72,130,800.00
39301	Программ хангамж	836,000.00	836,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-836,000.00	-836,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	72,130,800.00	72,130,800.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	953,801,222.27	1,190,972,140.39
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	200,799,500.00	200,014,000.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	200,799,500.00	200,014,000.00
41300	Өглөг	200,799,500.00	200,014,000.00
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	785,500.00	0
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	200,014,000.00	200,014,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	753,001,722.27	990,958,140.39
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	753,001,722.27	990,958,140.39
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	211,388,886.00	211,388,886.00
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	211,388,886.00	211,388,886.00
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	541,612,836.27	779,569,254.39
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	201,129,110.33	534,402,136.27
51220	Тайлант үеийн үр дүн	340,483,725.94	245,167,118.12
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	953,801,222.27	1,190,972,140.39

2.2 Аудит хийсэн нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан (төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	607,380,717.90	646,984,300.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	483,805,917.90	487,205,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	483,805,917.90	487,205,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	8,000,000.00	0
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	8,000,000.00	0
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	203,746,097.90	0
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	272,059,820.00	487,205,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	123,574,800.00	159,779,300.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	16,328,000.00	6,920,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	16,328,000.00	6,920,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	107,246,800.00	152,859,300.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	107,246,800.00	152,859,300.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	264,928,991.96	401,817,181.88
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	264,928,991.96	401,817,181.88
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	260,464,253.65	388,234,315.59
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	82,718,099.69	119,339,866.59
210101	Үндсэн цалин	79,614,499.69	101,799,866.59
210102	Нэмэгдэл	0	11,006,000.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	3,103,600.00	6,534,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	10,754,600.00	15,020,200.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	7,313,100.00	10,213,800.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	860,400.00	1,201,600.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	688,300.00	961,300.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	172,100.00	240,300.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,720,700.00	2,403,200.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	2,050,000.00	5,750,000.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,050,000.00	5,750,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	34,174,775.00	29,014,800.00
210401	Бичиг хэрэг	843,500.00	486,100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,896,000.00	6,444,600.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	180,000.00	210,800.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	30,255,275.00	21,873,300.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	684,000.00	1,409,000.00
210604	Урсгал засвар	684,000.00	1,409,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	1,250,000.00	1,250,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,250,000.00	1,250,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	31,985,362.00	154,455,780.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	31,406,500.00	154,108,520.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	199,000.00	71,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	99,000.00	132,000.00
210807	Газрын төлбөр	280,862.00	144,260.00

2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	96,847,416.96	61,994,669.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	58,665,740.00	2,060,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	38,181,676.96	59,934,669.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	4,464,738.31	13,582,866.29
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	4,045,600.00	1,000,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,045,600.00	1,000,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	419,138.31	12,582,866.29
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	419,138.31	12,582,866.29
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	342,451,725.94	245,167,118.12
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	1,968,000.00	0
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	1,968,000.00	0
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	340,483,725.94	245,167,118.12

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан (төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	161,679,292.88	170,321,792.88
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	8,000,000.00	5,000,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	8,000,000.00	5,000,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	8,000,000.00	5,000,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	8,000,000.00	5,000,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	153,679,292.88	165,321,792.88
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	46,432,492.88	12,462,492.88
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	46,432,492.88	12,462,492.88
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	107,246,800.00	152,859,300.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	107,246,800.00	152,859,300.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	160,309,292.88	170,321,792.88
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	160,309,292.88	170,321,792.88
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	145,302,061.69	156,738,926.59
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	81,932,599.69	120,125,366.59
210101	Үндсэн цалин	78,828,999.69	102,585,366.59
210102	Нэмэгдэл	0	11,006,000.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	3,103,600.00	6,534,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	10,754,600.00	15,020,200.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	7,313,100.00	10,213,800.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	860,400.00	1,201,600.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	688,300.00	961,300.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	172,100.00	240,300.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,720,700.00	2,403,200.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	2,050,000.00	5,750,000.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,050,000.00	5,750,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	4,376,000.00	8,655,400.00
210401	Бичиг хэрэг	1,300,000.00	2,000,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,896,000.00	6,444,600.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	180,000.00	210,800.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	470,000.00	5,590,700.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	260,000.00	4,000,000.00

210604	Урсгал засвар	210,000.00	1,590,700.00
2107	Томилолт, зочны зардал	1,250,000.00	1,250,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,250,000.00	1,250,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	42,468,862.00	347,260.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	41,890,000.00	0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	199,000.00	71,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	99,000.00	132,000.00
210807	Газрын төлбөр	280,862.00	144,260.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,000,000.00	0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,000,000.00	0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	15,007,231.19	13,582,866.29
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	4,045,600.00	1,000,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,045,600.00	1,000,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	10,961,631.19	12,582,866.29
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	419,138.31	120,373.41
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,542,492.88	12,462,492.88
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	1,370,000.00	0
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	1,370,000.00	0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,370,000.00	0
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	1,370,000.00	0
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	1,370,000.00	0
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-1,370,000.00	0
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	0	0
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	0
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0	0

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан (төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	211,388,886.00	388,000.00	200,741,110.33	412,517,996.33
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	388,000.00	388,000.00
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	211,388,886.00	388,000.00	201,129,110.33	412,905,996.33
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0	-388,000.00	0	-388,000.00
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0	0	0	0
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0	0	0	0
7	Өмчид гарсан өөрчилөлт	0	0	0	0
8	Зарласан ногдол ашиг	0	0	0	0
9	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	340,483,725.94	340,483,725.94
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	211,388,886.00	0	541,612,836.27	753,001,722.27

11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	211,388,886.00	0	541,612,836.27	753,001,722.27
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	-7,210,700.00	-7,210,700.00
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	211,388,886.00	0	534,402,136.27	745,791,022.27
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0	0	0	0
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0	0	0	0
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0	0	0	0
17	Өмчид гарсан өөрчлөлт	0	0	0	0
18	Зарласан ногдол ашиг	0	0	0	0
19	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	245,167,118.12	245,167,118.12
20	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	211,388,886.00	0	779,569,254.39	990,958,140.39

2.5 Аудит хийсэн нэгтгэсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан (төгрөгөөр)

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	157,859,300.00	157,738,926.59
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	157,859,300.00	157,738,926.59
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	156,859,300.00	156,738,926.59
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	120,162,000.00	120,125,366.59
210101	Үндсэн цалин	102,622,000.00	102,585,366.59
210102	Нэмэгдэл	11,006,000.00	11,006,000.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	6,534,000.00	6,534,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	15,020,200.00	15,020,200.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	10,213,800.00	10,213,800.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,201,600.00	1,201,600.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	961,300.00	961,300.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	240,300.00	240,300.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,403,200.00	2,403,200.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	5,750,000.00	5,750,000.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,750,000.00	5,750,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	8,655,400.00	8,655,400.00
210401	Бичиг хэрэг	2,000,000.00	2,000,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	6,444,600.00	6,444,600.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	210,800.00	210,800.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,590,700.00	5,590,700.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	4,000,000.00	4,000,000.00
210604	Урсгал засвар	1,590,700.00	1,590,700.00
2107	Томиллолт, зочны зардал	1,250,000.00	1,250,000.00
210702	Дотоод албан томиллолт	1,250,000.00	1,250,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	431,000.00	347,260.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	99,000.00	71,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	132,000.00	132,000.00
210807	Газрын төлбөр	200,000.00	144,260.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1000000.00	1000000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,000,000.00	1,000,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,000,000.00	1,000,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	157,859,300.00	157,859,300.00

1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	152,859,300.00	152,859,300.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	152,859,300.00	152,859,300.00
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	5,000,000.00	5,000,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,000,000.00	5,000,000.00
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	11	10
620001	Удирдах ажилтан	1	1
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	9	8
620003	Үйлчлэх ажилтан	1	1
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	11	11

2.6 Аудит хийсэн нэгтгэсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан (төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	12,462,492.88
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	12,462,492.88
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	12,462,492.88
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	12,462,492.88
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	12,462,492.88
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	12,462,492.88
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	12,462,492.88
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	12,462,492.88
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар нийт үнийн дүнгүй нэг алдаа илэрснээс аудитын явцад богино хугацаат өр төлбөрийн тодруулга тайланд алдааг залруулав.

Залруулсан алдаа:

- Байгууллагын нягтлан бодогч цалин, цахилгааны зардлыг өглөгийн дансаар дамжуулалгүй шууд зардалд тайлагнасан байгаа нь Иж бүрэн байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй тул залруулсан.

Аудитаар нийт 87,565.8 мянган төгрөгийн 3 зөрчил¹ илэрснээс, 3,840.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт тогтоож, 83,725.8 мянган төгрөгийн зөрчилд зөрчлийг арилгах 2 албан шаардлага хүргүүлсэн.

3.1. Төлбөрийн акт

Байгууллагын нярав солигдож ажил хүлээлцэх үеэр байгууллагын хөрөнгийг тоолж, даргаар ажиллаж байсан П.Уртнасан 3,840.0 мянган төгрөгийн уут буюу 4 тонн улаан хивгийг эргэн төлөхөөр авсан байхад санхүүгийн тайланд авлагаар бүртгээгүй, бараа материалын үлдэгдлээр тайлагнасан байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх “Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно”, 13.4 дэх “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна”, 14 дүгээр зүйлийн 14.4.2 дахь “Нягтлан бодох

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ: бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага” гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төсвийн захирагчаар ажиллаж байсан П.Уртнасангаар төлүүлэхээр төлбөрийн акт тогтоов.

3.2. Албан шаардлага

1. Тус байгууллагын санхүүгийн тайланд авлагаар бүртгэсэн "Хонгор шинэ агро" ОНӨААТҮГ-тай холбоотой 73,699.5 мянган төгрөгийн авлагыг барагдуулах талаар арга хэмжээ авч ажиллаагүй байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дахь “Энэ хуулийн 5.1.3-т заасан санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх зарчмыг дараах байдлаар хэрэгжүүлнэ: төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 дахь “Ерөнхий нягтлан бодогч дараах үүрэг хүлээнэ: дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах”, 6.6.1 дэх “Энэ хуулийн 5.1.5-д заасан хариуцлагатай байх зарчмыг дараах байдлаар хэрэгжүүлнэ: 6.6.1.төсвийн захирагч нь түүнийг томилсон байгууллага, албан тушаалтны өмнө, эсхүл дээд шатныхаа төсвийн захирагчийн өмнө төсвийн талаар хариуцлага хүлээдэг байх” гэснийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: "Хонгор шинэ агро" ОНӨААТҮГ-тай холбоотой 73,699.5 мянган төгрөгийн авлагыг хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлэх.

2. Байгууллагын нягтлан бодогч шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 10,026.3 мянган төгрөгийн орлогын нэг гүйлгээ болон тайлант онд байгуулсан 2 гэрээг шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст байршуулаагүй орхигдуулсан байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.5 дахь “Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ: цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр” гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Байгууллагын шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст 10,026.3 мянган төгрөгийн орлого, гэрээнүүдийг нөхөн мэдээлэх албан шаардлагыг өгөв.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл (мянган төгрөгөөр)

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс										
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн	
Байгууллагын нярав солигдож ажил хүлээлцэх үеэр байгууллагын хөрөнгийг тоолж, даргаар ажиллаж байсан П.Уртнасан 3,840.0 мянган төгрөгийн 160 уут буюу 4 тонн улаан хивэгийг авч, эргэн нөхөн өгөх байсан ч хивэгийг одоо болтол өгөөгүй, санхүүгийн тайланд үлдэгдлээр бүртгэлтэй байна.	1	3,840.0	1	3,840.0									
"Хонгор шинэ агро" ОНӨААТҮГ-тай холбоотой 73,699.5 мянган төгрөгийн авлагыг барагдуулах талаар арга хэмжээ авч ажиллаагүй байна.	1	73,699.5			1	73,699.5							
Дүн	2	77,539.5	1	3,840.0	1	73,699.5	0	-	0	0	0	0	0

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал (мянган төгрөгөөр)

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс							
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил										
Байгууллагын шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 10,026.3 мянган төгрөгийн орлогын нэг гүйлгээ болон тайлант онд байгуулсан 2 гэрээг шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст байршуулаагүй орхигдуулсан байна.	1	10,026.3					1	10,026.3		
Дүн	1	10,026.3	0	0	0	0	1	10,026.3	0	0

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1				1		
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ТЕЗ								
	НИЙТ	1	1				1		

---oOo---